

УДК 811.111'373:004

DOI <https://doi.org/10.24195/2616-5317-2026-42.18>

ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛОМОВНІЙ КОМП'ЮТЕРНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ: СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ

Кирило С. Плоткін

аспірант другого року навчання ОНП «Філологія»
спеціальності 035 «Філологія»

Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна

e-mail: kiril.plotkin@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-4792-9760>

Ілона М. Дерік

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу
і теоретичної та прикладної лінгвістики
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна

e-mail: ilonaderik@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8979-4745>

Наталія Л. Корольова

старший викладач кафедри перекладу
і теоретичної та прикладної лінгвістики
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна

e-mail: kornsail@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-5761-8752>

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено семантичний аспект процесів термінотворення в англomовній комп'ютерній терміносистемі. Здійснено семантичний аналіз особливостей формування

та функціонування англомовних комп'ютерних термінів в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій. Застосування описового методу дозволило проаналізувати процеси інтеграції англомовних комп'ютерних термінів у комп'ютерний дискурс та виявити феномен семантичних зрушень у їхніх значеннях. Виокремлено основні способи термінотворення, а саме: семантичні кальки, термінологізацію загальномовної лексики, словоскладання за моделлю «іменник + іменник». Описано специфіку різних типів термінотворення, зокрема багатокомпонентних термінів, аббревіатур і акронімів, а також досліджено метафоризацію, метонімізацію та лексико-семантичні зміни (конкретизацію, генералізацію) як способи термінотворення. Виявлено, що у англомовній комп'ютерній термінології семантичний механізм термінотворення є провідним. Семантизація забезпечує динамічність, адаптивність цієї терміносистеми та її зрозумілість для користувачів. Зроблено висновок щодо перспективності подальшого дослідження англомовної комп'ютерної терміносистеми у діахронії та синхронії.

Ключові слова: англомовна комп'ютерна термінологія, семантична калька, розширення значення (генералізація), звуження (конкретизація), спеціалізація значення, адаптація термінів, семантична прозорість.

Вступ. Кардинальні трансформації, зумовлені розвитком інформаційних технологій, спричиняють активні зміни в мовах. Особливо суттєво технологічний прогрес вплинув на англійську мову, стимулювавши інтенсивне формування англомовної комп'ютерної терміносистеми. Ця терміносистема характеризується високою динамічністю, відкритістю та складною семантичною структурою, що становить певні виклики для сучасної лінгвістики. У зв'язку з цим виокремлення та подальша систематизація механізмів термінотворення у комп'ютерній англомовній термінології є пріоритетним напрямом наукових досліджень, що зумовлює **актуальність** пропонованої студії.

Найбільш активно англомовна комп'ютерна термінологія формується завдяки таким семантичним процесам, як: семантична спеціалізація, метафоризація, метонімія, а також синонімічні та антонімічні відношення й детермінологізація. У комп'ютерному дискурсі такі новоутворення набувають статусу загальноживаних слів, згодом відбувається розширення, звуження чи уточнення (конкретизація)

їхнього лексичного значення. Такі динамічні семантичні зрушення значно ускладнюють тлумачення термінів і переклад, адже значна їх частина глибоко інтегрована в мовну практику й сприймається як нейтральна лексика. З огляду на це експлікація прихованих семантичних запозичень і визначення ступеня їх термінологічної закріпленості стають дедалі складнішими.

У цьому контексті доречним убачається комплексний аналіз особливостей англомовної комп'ютерної терміносистеми, спрямований на визначення продуктивних моделей термінотворення, типів семантичних трансформацій і тенденцій семантичного розвитку. Узагальнення цих характеристик дозволить виявити основні семантичні механізми у процесі формування сучасної англомовної комп'ютерної термінології.

Огляд досліджень проблеми. Актуальність дослідження англомовної комп'ютерної терміносистеми підтверджується численними публікаціями, у яких розглядаються моделі термінотворення, семантичні трансформації та тенденції розвитку спеціальної лексики. Так, А. Р. Драка та В. В. Кирикилиця зазначають, що основу будь-якої термінологічної системи формують спеціалізовані термінологічні одиниці, які слугують точному й однозначному позначенню спеціальних понять (Драка, Кирикилиця 2024). Науковці підкреслюють, що розвиток англомовної комп'ютерної термінології зумовлений стрімким прогресом інформаційних технологій та їхнім проникненням у лексикон українців, які володіють базовим набором цих термінів (Драка, Кирикилиця 2024). Цей феномен свідчить про часткову детермінологізацію термінів та їхнє входження до загальноживаної лексики. Дослідники Н. Ралі та Д. Тамаш акцентують, що функціональна багатовимірність ІТ-сфери зумовлює активне термінотворення, зокрема в англомовній комп'ютерній терміносистемі, проте їх опис у традиційних термінологічних ресурсах часто обмежується лише дефінітивним рівнем і не враховує прагматичні, дискурсивні та соціокультурні аспекти функціонування термінів (Ralli, Tamás 2025). У цьому контексті Дж. Гамблі та К. Уорбертон аналізують

лінгвопрагматичні особливості сучасного англомовного комп'ютерного сленгу та способи відтворення його семантики іншими мовами (Warburton, Humbley 2025). У дотичних дослідженнях учені також зосереджують увагу на описі аргументативної структури комп'ютерних термінів, аналізі контекстів із аутентичних джерел та врахуванні частин мови як складників процесу термінотворення в англійській мові (Рестан 2025). Науковці І. М. Фесенко та О. М. Сивачук зазначають, що дієслова й девербальні іменники, або предикативні термінологічні одиниці, часто ігноруються в традиційній термінології, хоча мають вагоме значення для позначення дії, процесу чи події (Фесенко, Сивачук 2021). Методологію термінологічного опису англійської комп'ютерної термінології, обробленої користувачем на основі теорії фреймової семантики Ч. Філлмора, пропонує М. Л'Омме (L'Homme 2018).

На основі аналізу наведених досліджень можна зазначити, що формування англомовної комп'ютерної терміносистеми характеризується динамічними семантичними трансформаціями, які ускладнюють однозначне тлумачення і переклад термінів. Це підкреслює необхідність комплексного лінгвістичного аналізу семантичного аспекту термінотворення з урахуванням когнітивних, прагматичних і соціолінгвістичних чинників, що зумовлює актуальність подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Метою пропонованої наукової розвідки є комплексне дослідження процесів термінотворення в англомовній комп'ютерній терміносистемі з акцентом на семантичних механізмах формування та функціонування термінів у сучасному комп'ютерному дискурсі.

Завдання:

- 1) проаналізувати теоретичні підходи до вивчення термінології та термінотворення в лінгвістиці;
- 2) виявити специфіку англомовної комп'ютерної терміносистеми та основних семантичних механізмів формування комп'ютерних термінів;
- 3) дослідити моделі термінотворення та структурні типи англомовних комп'ютерних термінів.

Об'єктом дослідження є англomовна комп'ютерна терміносистема як частина сучасного комп'ютерного дискурсу.

Предмет дослідження – семантичні особливості та механізми термінотворення англomовних комп'ютерних термінів.

Матеріалом дослідження слугувала англomовна комп'ютерна термінологія, дібрана з сучасних науково-технічних публікацій і спеціалізованих корпусів текстів комп'ютерної тематики.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі особливостей і механізмів термінотворення англomовних комп'ютерних термінів у семантичному аспекті.

Методи дослідження. У студії застосовано такі методи: *метод семантичного аналізу* для вивчення особливостей формування та функціонування англomовних комп'ютерних термінів в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій, *описовий метод* для дослідження інтеграції термінів у мовний обіг, *метод узагальнення* для резюмування результатів наявних розвідок із окресленої тематики, *метод зіставного аналізу* для порівняння показників частотності застосування різних термінів, *методи суцільної вибірки та корпусного аналізу* для підбору матеріалу дослідження.

Виклад матеріалу. Оновлення лексичного складу будь-якої національної мови в діяxронії відбувається у тісному взаємозв'язку з науково-технічним прогресом і геополітичною ситуацією. У цьому контексті термінотворення є мовним феноменом, динамічність якого робить його постійним об'єктом наукового дослідження. Переважна більшість комп'ютерних термінів англomовні, процес їхнього формування тісно пов'язаний із семантичними запозиченнями та зрушеннями.

Термін розглядається як спеціалізована мовна одиниця, що позначає наукове чи професійне поняття та здатна самостійно функціонувати в межах конкретної терміносистеми. Він інтегрується в мережу взаємопов'язаних термінів, які відтворюють структуру відповідної галузі знань. У цьому контексті комп'ютерна термінологія є динамічною, міждисциплінарною категорією, тісно пов'язаною із загальнонавчальною лексикою. Семантичні механізми, зокрема семантична

деривація, відіграють провідну роль у формуванні англомовних комп'ютерних термінів. Переосмислення вже наявних лексем без зміни їхньої форми забезпечує мовну економію та сприяє когнітивній доступності термінів.

Найбільш продуктивним способом утворення англомовних комп'ютерних термінів є метафоризація. Зокрема, найбільш розповсюджені такі різновиди метафори, як: антропоморфна, просторова, предметна та біологічна метафора (пор. *user-friendly, window, cloud, virus*). Таким чином забезпечується концептуалізація абстрактних технічних процесів. Важливу роль при цьому відіграють також такі способи формування англомовних комп'ютерних термінів, як метонімізація та протилежні за напрямом лексико-семантичні зміни — звуження значення (конкретизація) та розширення значення (генералізація). Полісемія є закономірним наслідком семантичної деривації та водночас проблемним чинником перекладу й стандартизації. У когнітивному вимірі термінотворення трактується як процес концептуалізації, при якому значення терміна визначається контекстом, що відходить від традиційної ідеї абсолютної однозначності термінологічних одиниць.

У цій студії терміни *семантизація* та *семантичне запозичення* розглядаються як прояв здатності мови генерувати нові значення для вже наявних лексем під впливом іноземних аналогів (Фесенко, Сивачук, 2021). У галузі комп'ютерної термінології існує чимало прикладів, коли одиниці, які мали певне значення в *загальній мові*, набувають нової функції в *спеціалізованому дискурсі*. Більшість таких запозичень сприймається користувачами природно, оскільки нове значення логічно пов'язане з первісним. У цьому контексті науковці говорять про «прозорі» семантичні запозичення (Casas Gómez 2020), коли слово англійської мови ідентичне або близьке до свого еквівалента, як, напр., *atom, system, index, structure*, і нове значення сприймається як природне.

Запозичені комп'ютерні терміни здебільшого етимологічно непрозорі, що ускладнює передачу їхнього оригінального значення та структури. Прямий переклад або фонетична транслітерація можуть створювати небажані

конотації, ускладнюючи закріплення терміна в мовній практиці (Salloum, Khan, Shaalan 2020). Така непрозорість формує семантичну дистанцію, яка перешкоджає механізмам інтеграції термінів у систему мови. Для подолання або стабілізації цієї дистанції запозичення проходять різні шляхи адаптації, які можна класифікувати за їхньою морфологічною структурою згідно з Р. Е. МакЛорі (MacLaury 2022), що проілюстровано на Рисунку 1.

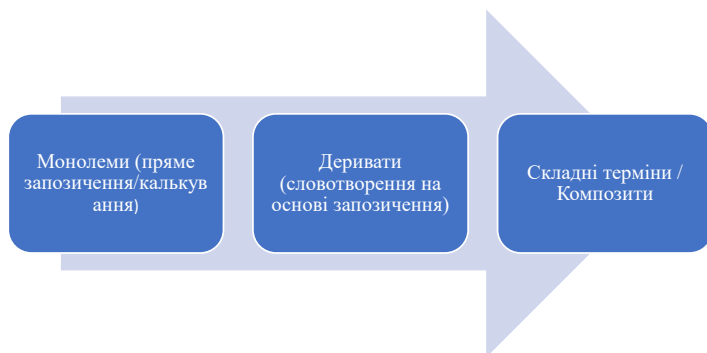

Рис. 1. Шляхи адаптації запозичень

Аналіз засвідчив, що значна частина англomовної комп'ютерної терміносистеми формується через семантичні модифікації наявних лексем, що сприяє прискореній інтеграції у комп'ютерний дискурс. Варто зазначити, що динамічні терміни, які відрізняються від англійського прототипу, трапляються рідше й сприймаються користувачами менш охоче. У цьому контексті важливого значення набуває когнітивний вимір семантичного термінотворення, згідно з яким термін розуміється як результат процесу концептуалізації та категоризації спеціалізованого знання. В англomовній комп'ютерній терміносистемі нові поняття осмислюються через уже наявні когнітивні структури, що стимулює активне використання метафоричних і метонімічних моделей, у межах яких відбувається семантична деривація. Вона відображає механізми людського мислення, зокрема перенесення знань із

конкретних галузей діяльності в абстрактні технічні домени (*memory, architecture, thread*). Таке моделювання забезпечує когнітивну доступність термінів і полегшує їх засвоєння фахівцями та звичайними користувачами. З позицій когнітивної лінгвістики терміни функціонують у межах ментальних фреймів і моделей, де їхнє значення є динамічним і контекстуально зумовленим.

Узгодження цих постулатів із сучасними уявленнями про термінологічну багатозначність як природне явище розвитку знання, а не як відхилення від норми, дозволяє поєднати наукову точність із когнітивною ефективністю професійної комунікації. Отже, основним механізмом термінотворення у англomовній комп'ютерній терміносистемі є семантичне розширення, звуження та спеціалізація значень загальноживаних слів. Така тріада зумовлює швидку адаптацію нових понять і наявність варіативності в професійному спілкуванні.

Певну частину англomовної комп'ютерної термінології становлять терміни латинського походження. Такі терміни зазвичай мотивовані, маючи прозору внутрішню форму, а тому відносно легкі для перекладу. Латинізми завдяки спільному лексичному фонду з англійською мовою часто слугують основою для прозорих семантичних кальок (напр., *reject* – «відхилити») або майже прозорих (напр., *amplifier* – «підсилювач»). Це пояснює наявність іншомовних семантичних запозичень у англomовній терміносистемі комп'ютерних наук.

У сучасній англomовній комп'ютерній терміносистемі семантичне запозичення є потужним механізмом формування нових термінів, оскільки воно забезпечує швидку адаптацію нових понять при збереженні зв'язку з наявними значеннями слів. Усвідомлення цих механізмів сприяє розумінню семантичної прозорості термінів, що значно полегшує процес їх перекладу. Ці спостереження викладено у Таблиці 1 з огляду на розвідку Ю. А. Гамаль і Е. О. Куш (Гамаль, Куш 2022).

Дані, наведені у Таблиці 1, засвідчують відмінності англomовної комп'ютерної термінології щодо ступеня семантичної прозорості у термінах іншомовного походження. За

результатами аналізу можна дійти висновку, що семантичне запозичення дозволяє переносити значення наявних слів на нові поняття без порушення мовного контексту. Зокрема, терміни латинського походження виявилися найбільш продуктивними у процесі адаптації перекладу та формування прозорих або майже прозорих семантичних запозичень (Буйвол 2021).

Таблиця 1
Комп'ютерна англомовна термінологія іншомовного походження та її прозорість у аспекті перекладу українською мовою

Походження термінів	Питома вага у словнику	Приклади англійською	Український відповідник / пояснення	Семантична прозорість
Германське походження	~100 термінів	<i>readability, acknowledgement</i>	«чита-бельність» «підтвердження»	прозоре частково, часто потребує уточнення
Походження термінів	Питома вага у словнику	Приклади англійською	Український відповідник / пояснення	Семантична прозорість
Змішане (латинсько-германське)	~80 термінів	<i>call confirmation</i>	«підтвердження виклику»	майже прозоре
Латинське походження	>550 термінів	<i>processor, preprocessor, level, core, pattern</i>	«процесор», «препроцесор», «рівень», «ядро», «шаблон»	прозоре або майже прозоре

Отже, результати аналізу підтверджують висновок, згідно з яким семантичне запозичення та деривація з використанням латинських і германських коренів – важливі механізми формування англомовної комп'ютерної термінології. Словотвір у комп'ютерному дискурсі реалізується як через традиційні моделі («іменник + іменник», «прикметник + іменник»), так і через більш ускладнені конструкції. До останніх належать аббревіатури, а також словотвірні механізми, пов'язані з метафоризацією та метонімізацією. Значну роль відіграє також динамічність терміносистеми та поступова детермінологізація наявних термінів, що забезпечує інтеграцію

термінів у загальноживану лексику відповідно до їхньої морфологічної структури та моделі утворення.

Дані у Таблиці 2 наведено з огляду на результати дослідження А. Т. Мірошніченка (Мірошніченко 2023).

Таблиця 2

Динамічність англомовної комп'ютерної терміносистеми

Критерій / аспект	Характеристика	Приклади англійською мовою
Походження термінів	Переважно англомовне, з грецькими та латинськими коренями	<i>protocol, system, processor</i>
Динамічність терміносистеми	Постійне оновлення та поява нових одиниць	<i>cloud computing, blockchain</i>
Модель «іменник + іменник»	Найпродуктивніша модель в англійській мові	<i>CD drive, data storage device, expansion card</i>
Модель «прикметник + іменник»	Менш продуктивна в англійській, доміантна в українській	<i>hard disk, random access memory</i>
Багатокомпонентні терміни	Складні назви, близькі до фрагментів речень	<i>Transmission Control Protocol / Internet Protocol (TCP/IP)</i>
Абревіатури	Широке використання скорочень	<i>IP address, PPP, RAM</i>
Семантична спеціалізація	Зміна значення в комп'ютерному контексті	<i>byte, stream</i>
Синонімія	Наявність кількох назв одного поняття	<i>computer case, chassis, system unit</i>
Антонімія	Протиставлення процесів або режимів	<i>pack / unpack, online / offline</i>
Метафоризація	Перенесення значення з побутової сфери	<i>mouse, cloud, sleep mode</i>
Метонімія	Називання за суміжністю	<i>command line junkie</i>
Критерій / аспект	Характеристика	Приклади англійською мовою
Фразеологізація	Стійкі термінологічні словосполучення	<i>motherboard, Trojan horse</i>
Терміни роботи ПК	Пов'язані з функціонуванням пристрою	<i>seek mode</i>
Терміни мереж і стандартів	Опис мережевих процесів і протоколів	<i>caller graph</i>
Терміни розвитку обчислювальної техніки	Історичні та технічні поняття	<i>teleprinter code</i>
Тенденція до детермінологізації	Перехід у загальноживану лексику	<i>file, download, link</i>

Отже, результати дослідження засвідчують, що інтернаціоналізація англomовної комп'ютерної термінології реалізується насамперед через семантичне термінотворення, тобто на рівні значення, а не лише шляхом прямих лексичних запозичень. Значна частина комп'ютерних термінів формально не сприймається як іншомовна, оскільки має в основі слова із загальноживаною семантикою, які в межах комп'ютерного дискурсу набувають спеціалізації, розширення чи переосмислення значення.

У цьому контексті найбільш продуктивним є механізм семантичної спеціалізації, коли загальноживане слово набуває вузького термінологічного значення (напр., *memory*, *file*, *stream*, *kernel*), при цьому зберігаючи первинну семантичну структуру. Така трансформація забезпечує прозорість нового значення, полегшуючи його інтерпретацію під час перекладу.

Переклад комп'ютерних термінів є окремою лінгвістичною проблемою, що потребує ретельного аналізу, оскільки при перенесенні терміна в іншу мову часто відбуваються семантичні зсуви. Зокрема, в українській мові утворюються кальковані відповідники: «зберегти» — *save*, «пам'ять» — *memory*, «розширення» — *extension*.

Важливу роль у формуванні англomовної комп'ютерної термінології відіграє метафоричне перенесення, що ґрунтується на подібності функцій або зовнішніх ознак об'єктів. Метафоризація забезпечує наочність і когнітивну доступність термінів (*mouse*, *folder*, *cloud*, *shell*), сприяючи їх швидкій семантичній адаптації. Поряд із метафорою активно функціонує метонімія, за якої назва переноситься на основі суміжності понять або властивостей (напр., *hardware* → «залізо»), що також призводить до формування стійких семантичних моделей (Лесневська 2024).

За результатами дослідження можна стверджувати, що семантичні запозичення у формуванні англomовної комп'ютерної термінології більш продуктивні, ніж прямі лексичні запозичення, оскільки вони спираються на вже наявні семантичні ресурси мови-реципієнта.

Отже, саме семантичні процеси в галузі англomовної комп'ютерної терміносистеми роблять її динамічною

системою вторинних значень, у межах якої терміни формуються через контрольоване семантичне зрушення. Цей процес забезпечує точність, однозначність і комунікативну ефективність англомовної комп'ютерної термінологічної лексики.

Висновки. Результати дослідження підтвердили динамічність, відкритість і багаторівневу природу лексико-семантичних утворень англомовної комп'ютерної терміносистеми. Такий розвиток зумовлений стрімким технологічним прогресом і поступовим проникненням комп'ютерних концептів у різні галузі професійної та повсякденної комунікації.

Доведено, що основним механізмом термінотворення у сучасній англомовній комп'ютерній термінології є семантичне запозичення. Воно є менш помітним, ніж пряме лексичне запозичення, проте більш продуктивним, оскільки спирається на наявні семантичні ресурси мови-реципієнта та не викликає у мовців відчуття іншомовності.

Аналіз засвідчив, що терміни латинського та греко-латинського походження становлять значну частину комп'ютерної терміносистеми. Вони характеризуються високою семантичною прозорістю, що забезпечує їх легку інтеграцію у комп'ютерний дискурс та стабільність. Термінологічні одиниці змішаного типу мають нижчий рівень прозорості, що потребує додаткової семантичної адаптації при перекладі.

У формуванні англомовної комп'ютерної термінології суттєву роль відіграють також процеси метафоризації та метонімізації. Ці механізми сприяють когнітивній наочності та доступності термінів, прискорюють їхню семантичну адаптацію та забезпечують подальшу детермінологізацію.

Отже, англомовна комп'ютерна термінологія в семантичному вимірі постає як система вторинних значень, сформованих через контрольовані семантичні зрушення. Висока динамічність терміносистеми зумовлює перспективи для подальших досліджень, зокрема поглибленого аналізу прагматичних і соціолінгвістичних чинників функціонування комп'ютерних термінів.

ЛІТЕРАТУРА

Буйвол О. В. Щодо структурної організації комп'ютерної лексики. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. 2021. № 1. С. 105–109. DOI: <https://doi.org/10.20998/2227-6890.2021.1.17>.

Гамаль Ю. А., Куц Е. О. Історія розвитку англomовної термінології штучного інтелекту та її одиниці грецько-латинського походження. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33 (72). № 2. Ч. 1. С. 105–109. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.2-1/18>.

Драка А. Р., Киричилиця В. В., Особливості англomовної комп'ютерної термінології. *Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі: Збірник наукових праць за матеріалами XV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції* (м. Херсон, 4–5 квітня 2024 р.). Херсон, 2024. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/25824/3/draaka_kyrykulycia.pdf (дата звернення: 26.01.2026).

Лесневська К. В. Таксономія англomовних термінів ІТ-сфери. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2024.68.19>.

Мірошниченко А. Т. Сучасна англomовна термінологія ІТ-галузі та особливості її перекладу українською мовою. Запоріжжя, 2023. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/18656> (дата звернення 26.01.26).

Фесенко І. М., Сивачук О. М. Англomовна комп'ютерна термінологія: структурні особливості та способи творення. *Нова філологія*. 2021. № 84. С. 248–254. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-84-35>.

Casas Gómez M. Conceptual relationships and their methodological representation in a dictionary of the terminological uses of lexical semantics. *Fachsprache*. 2020. Vol. 42. №1–2. P. 2–26. URL: <https://elibrary.utb.de/doi/abs/10.24989/fs.v42i1-2.1789> (дата звернення: 26.01.2026).

L'Homme M.-C. Maintaining the balance between knowledge and the lexicon in terminology: a methodology based on frame semantics. *Lexicography*. 2018. Vol. 4. P. 3–21. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s40607-018-0034-1> (дата звернення: 26.01.2026).

Pecman M. How term variation and neology shed light on scientific progress and current social issues: teaching term variation to future terminologists and translators with AI-augmented corpus linguistics methods. *The 6th International conference on Scientific, administrative and educational dimensions of terminology*, The Centre of Terminology of the Institute of the Lithuanian Language, Vilnius, Lithuania. 2025. URL: <https://hal.science/hal-05290184/> (дата звернення: 26.01.2026).

Ralli N., Tamás D. M. How to create and manage terminology resources: a practical guide from two termbases. *Journal of Digital Terminology and Lexicography*. 2025. Vol. 1. № 1. P. 61–82. DOI: <https://doi.org/10.25430/pupj.jdtl.1751631260>.

Salloum S. A., Khan R., Shaalan K. A survey of semantic analysis approaches. *Proceedings of the International Conference on Artificial Intelligence and Computer Vision (AICV2020)* (Cairo, Egypt, on April 8–10, 2020). Cham: Springer, 2020.

P. 61–70. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-44289-7_6
(дата звернення: 26.01.2026).

MacLaury R. E. Lexical semantics. *Handbook of Pragmatics*. Amsterdam: John Benjamins, 2022. P. 855–864. DOI: <https://doi.org/10.1075/hop.2.lex3>.

Warburton K., Humbley J. (Eds). *Terminology throughout history*. 2025. URL: <https://www.torrossa.com/en/resources/an/6022899#page=> (дата звернення: 26.01.2026).

TERMS FORMATION IN THE ENGLISH-LANGUAGE COMPUTER TERMINOLOGY SYSTEM: SEMANTIC ASPECT

Kyrylo S. Plotkin

Postgraduate student of the second year of study
specialty 035 “Philology”

State Institution “South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky”,
Odessa, Ukraine

e-mail: kiril.plotkin@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-4792-9760>

Iлона M. Derik

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Translation, Theoretical and Applied Linguistics
State Institution “South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky”,
Odessa, Ukraine

e-mail: ilonaderik@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8979-4745>

Scopus ID: 58535136300

Researcher ID: AAJ-3411-2020

Nataliya L. Korolyova

Assistant Professor

at the Department of Translation, Theoretical and Applied Linguistics
State Institution “South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky”,
Odessa, Ukraine

e-mail: kornsail@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-5761-8752>

SUMMARY

The article studies the processes of terminology formation in the English-language computer terminology system in the semantic aspect. A semantic analysis of the features of the formation and functioning of English-language computer terms in the context of the rapid development of information technologies was carried out. The use of the descriptive method made it possible to analyze the processes of integration into language circulation and identify the phenomenon of semantic shifts in the meanings of commonly used English-language computer terms. The main methods of terminology formation are allocated, in particular: semantic borrowings, terminologization of common language vocabulary, word composition according to the model "noun + noun". The specifics of various types of terminology, in particular multicomponent terms, abbreviations and acronyms, are described, as well as metaphORIZATION, metonymization and lexical-semantic changes (concretization and generalization) as ways of terminology are studied. It has been revealed that in English-language computer terminology, the semantic mechanism of terminology is the leading one. Semantics ensures dynamism, adaptability of this terminology and its intelligibility for users. A conclusion is made about the prospects for further study of the English-language computer terminology system in diachrony and synchrony.

Keywords: English-language computer terminology, semantic borrowing, broadening of meaning (generalization), narrowing of meaning (concretization), specialization of meaning, adaptation of terms, semantic transparency.

REFERENCES

- Buivol O. V. (2021). Shcho do strukturalnoi orhanizatsii kompiuternoï leksyky [On the structural organization of computer lexis]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI»*. Serii: *Aktualni problemy rozvytku ukrainskoho suspilstva* [Bulletin of the National Technical University "KhPI". Series: *Current Problems of the Development of Ukrainian Society*], 1, pp. 105–109. <https://doi.org/10.20998/2227-6890.2021.1.17> [in Ukrainian].
- Hamal Yu. A., & Kushch, E. O. (2022). Istoriia rozvytku anhlomovnoi terminolohii shtuchnoho intelektutayii odyntytsi hretsko-latynskoho pokhodzhennia [History of the development of English AI terminology and its Greek–Latin elements]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho*. Serii: *Filolohiia. Zhurnalistyka* [Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University], Series: "Philology. Journalism", 33 (72), 2 (1), pp. 105–109. <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.2-1/18> [in Ukrainian].
- Draka A. R., & Kyrkylytsia V. V., (2024). Osoblyvosti anhlomovnoi kompiuternoï terminolohii [Features of English computer terminology]. *Inozemni movy u suchasnomu komunikatyvnomu prostori: zbirnyk naukovykh prats za materialamy XV Vseukrainskoi studentskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Kherson, 4–5 kvitnia 2024 r.) [Foreign Languages in the Modern Communicative Space]. Kherson. Retrieved from https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/25824/3/draka_kyrkylytsia.pdf [in Ukrainian].
- Lesnevskia K. V. (2024). Taksonomiia anhlomovnykh terminiv IT-sfery [Taxonomy of English IT terms]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho*

universytetu. Seriia: Filolohiia [International Humanitarian University Bulletin. Philology], 68. <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2024.68.19> [in Ukrainian].

Miroshnychenko A. T. (2023). Suchasna anhlomovna terminolohiia IT–haluzi ta osoblyvosti yii perekladu ukrainskoiu movoiu [Modern English IT terminology and features of its translation into Ukrainian]. Zaporizhzhia. Retrieved from <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/18656> [in Ukrainian].

Fesenko I. M., & Syvachuk O. M. (2021). Anhlomovna kompiuterna terminolohiia: strukturni osoblyvosti ta sposoby tvorennia [English computer terminology: structural features and word–formation methods]. *Nova filolohiia [New Philology]*, 84, pp. 248–254. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-84-35> [in Ukrainian].

Casas Gómez, M. (2020). Conceptual relationships and their methodological representation in a dictionary of the terminological uses of lexical semantics. *Fachsprache*, 42(1–2), pp. 2–26. Retrieved from <https://elibrary.utb.de/doi/abs/10.24989/fs.v42i1-2.1789> [in English].

L’Homme, M.–C. (2018). Maintaining the balance between knowledge and the lexicon in terminology: a methodology based on frame semantics. *Lexicography*, 4, 3–21. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007/s40607-018-0034-1> [in English].

Pecman, M. (2025). How term variation and neology shed light on scientific progress and current social issues: teaching term variation to future terminologists and translators with AI-augmented corpus linguistics methods. *The 6th International conference on Scientific, administrative and educational dimensions of terminology*, The Centre of Terminology of the Institute of the Lithuanian Language, Vilnius, Lithuania. Retrieved from <https://hal.science/hal-05290184/> [in English].

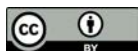
Ralli, N., & Tamás, D. M. (2025). How to create and manage terminology resources: a practical guide from two termbases. *Journal of Digital Terminology and Lexicography*, 1(1), 61–82. <https://doi.org/10.25430/pupj.jdtl.1751631260> [in English].

Salloum, S. A., Khan, R. & Shaalan, K. (2020). A survey of semantic analysis approaches. In *Proceedings of the International Conference on Artificial Intelligence and Computer Vision (AICV2020)* (Cairo, Egypt, on April 8–10, 2020), pp. 61–70. Cham: Springer. Retrieved from https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-44289-7_6 [in English].

MacLaury, R. E. (2022). Lexical semantics. In *Handbook of Pragmatics*, pp. 855–864. Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/hop.2.lex3> [in English].

Warburton, K. & Humbley, J. (Eds). (2025). *Terminology throughout history*. 2025. Retrieved from <https://www.torrossa.com/en/resources/an/6022899#page=> [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 24.03.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0